

Türkiye'de palyatif bakımın geldiği nokta ve geleceği

Doç. Dr. Murat Gültekin
Hacettepe Üniversitesi
Kadın Hastalıkları Ve Doğum Anabilim Dalı
mrtgultekin@yahoo.com
0 532 256 09 51

Palyatif Bakıma Genel Bakış

DSÖ'ne Göre Palyatif Bakım Nedir?

Palyatif bakım;

- yaşamı tehdit eden hastalıklardan kaynaklanan problemler ile karşılaşan **hastaların ve hasta yakınlarının yaşam kalitesini**, başta ağrı olmak üzere tüm fiziksel, psikososyal ve ruhsal problemlerin

erken tespit edilerek ve etkili değerlendirmeler yapılarak önlenmesi veya giderilmesi yolları ile arttıran bir yaklaşımdır

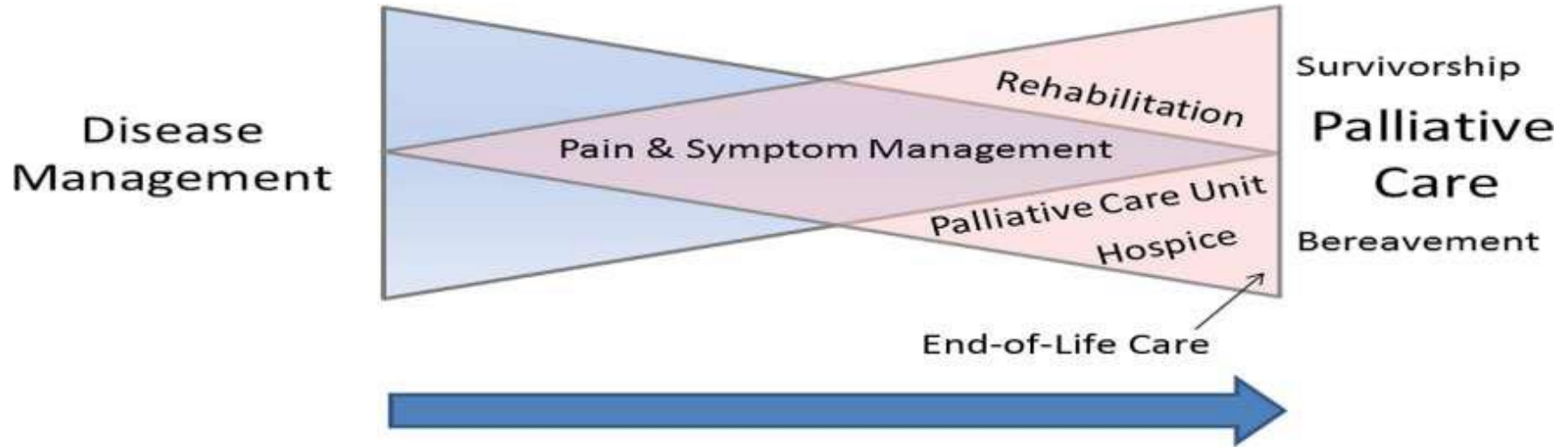
Palyatif Bakıma Genel Bakış

Palyatif Bakım Nedir?

21. Yüzyılda Palyatif Bakım

(Hawley PH, J Pain & Sympt Manage 2014; 47
(1): e2-e5)

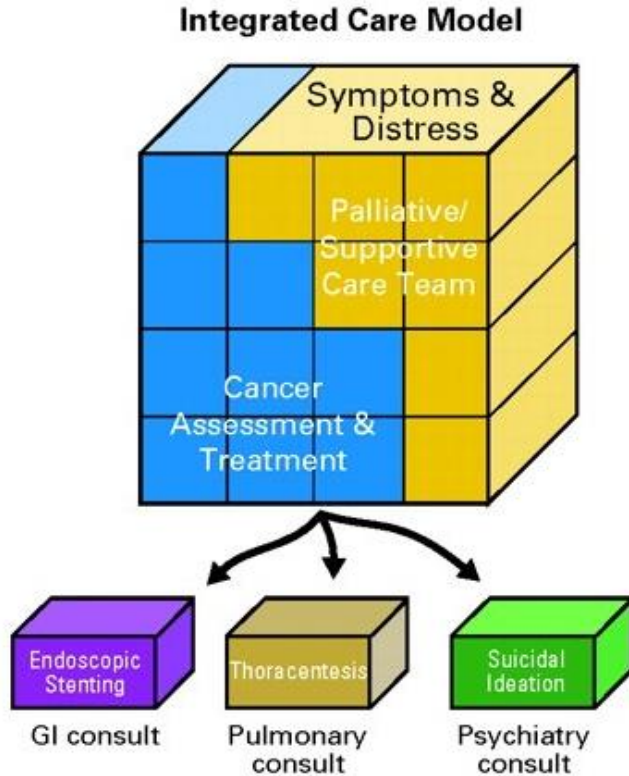
Palyatif Bakım'ın Modern Tanımları;

- Hayatı tehdit eden hastalıklarda, hastalığın erken aşamasından itibaren yaşam süresini uzatmaya yönelik olan diğer tedavilerle birlikte uygulabilen yaklaşımlardır (DSÖ)
- Ciddi bir hastalığın yol açtığı semptomlara, ağrı ve strese yönelik yaklaşımlarla birlikte hastaya ekstra bir destek verilmesini kapsar (Meier,D).

Nasıl Entegre Edebiliriz?

Palyatif Bakım Entegrasyonu

C

- Onkologlar genellikle daha komplike hastaları palyatif bakıma yönlendirmektedirler.
- Hasta yakınları ve hastalar için tek bir erişim noktası sağlanır.
- Konularda daha fazla entegrasyon sağlanır.

Bruera and Hui J Pall Med 2012, 15(11): 1261-9

Palyatif Bakıma Genel Bakış

Bakanlığımızın Palyatif Bakım Tanımı:

- Önce kendi yaşadığı yerde bakım hizmeti
 - TOPLUM TEMELLİ
- Kür şansı olan ya da olmayan
- Sadece hastaları değil; yakınlarını da kapsayan
- Teşhis ile başlayıp, ölümden sonra da devam eden
- Akut/ Subakut/ Kronik
- Fiziksel / Manevi (Dini-Psikososyal)/ Maddi

Palyatif Bakıma Genel Bakış

Palyatif Bakım Hizmet Modelleri

- Palyatif bakım yatan hasta servisleri:
 - Akut, Subakut ve Kronik
- Palyatif bakım poliklinik hizmetleri:
- Palyatif bakım konsültasyon hizmeti:
- Evde bakım (home care):
- Gündüz bakım üniteleri (day care):
- Nursing Home (3. Basamak Huzurevi): ??
- Destekevi (Hospis): ??

Palyatif Bakıma Genel Bakış

Hospis Nedir ?

Terminal Dönemde Bakım: “Hospis = Destekevi”

Klasik Tanım

- Yaşam sonu bakımının verildiği bağımsız bir yapı, bir hastaneye bağlı veya bakımevi

Modern Tanım

- Son 6 ayda verilen her türlü palyatif bakım hizmeti

Palyatif Bakıma Genel Bakış

KANSERLİ HASTALAR (%95)

HASTA PROFİLİ

KANSERLİ HASTALAR (%45)

Türkiye’de Durum

**%40 PALYATİF
BAKIM MERKEZLERİ**

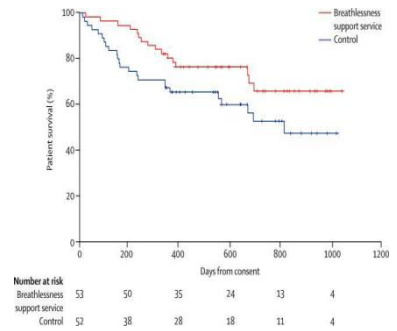
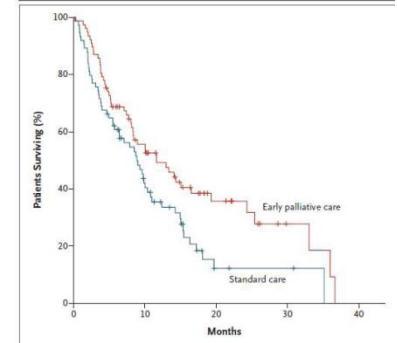
<%5 EVDE SAĞLIK

Palyatif Bakıma Genel Bakış

Neden Palyatif Bakım ?

Kanıtı Dayalı Tıp Verileri İle Palyatif Bakım

- Ucuz
- Kolay
- İnsan Hakkı
- Maliyet etkin
- Yaşam Kalitesi
- Yaşam süresini de anlamlı arttırır

Higginson et al *Lancet Respiratory Medicine*, Dec 2014; 2(12):

979-987 DOI:10.1016/S2213-2600(14)70226-7)

NEJM 2010; 363: 733-42

Lancet. 2014 May 17;383(9930):1721-30. doi: 10.1016/S0140-

6736(13)62416-2.

Palyatif Bakım Felsefesi ve Dünya Eşliğinde Palya-Türk

Palyatif Bakıma Genel Bakış

Neden Palyatif Bakım ?

Kendi Kendimize ve Hastalarımıza Soruyor Muyuz?

- Yılda kaç hastam ölüyor?
- Ölen bir hastaya neden bakıyoruz?
- Yaşamımızın anlamını, değerini ve kalitesini en çok ne belirler?
- Nasıl bir ölüm isterdik?
 - Evde mi?
 - Hastaların büyük çoğunluğu evde ölmek isterken, %80'i hastanede ölüyor.
- En çok korktuğumuz şey ne? Ölüm mü yoksa Ölüm Şekli Mi?
- Önümüzdeki 1-2 haftada ne yapsak kendimizi daha mutlu hissederdik?

Türkiye’de Palyatif Bakım

Palya-Türk Projesi

Opioids for Cancer Pain: Availability, Accessibility, and Regulatory Barriers in Turkey and Pallia-Turk Project

Nejat Ozgul, MD, Orhan Koc, MD,† Murat Gultekin, MD,* Fatih Goksel, MD,†
Saim Kerman, MD,† Pelin Tanyeri, MD,‡ Halil Ekinci, MD,§
Murat A. Tuncer, MD,* and Irfan Sencan, MD†*

symposium article

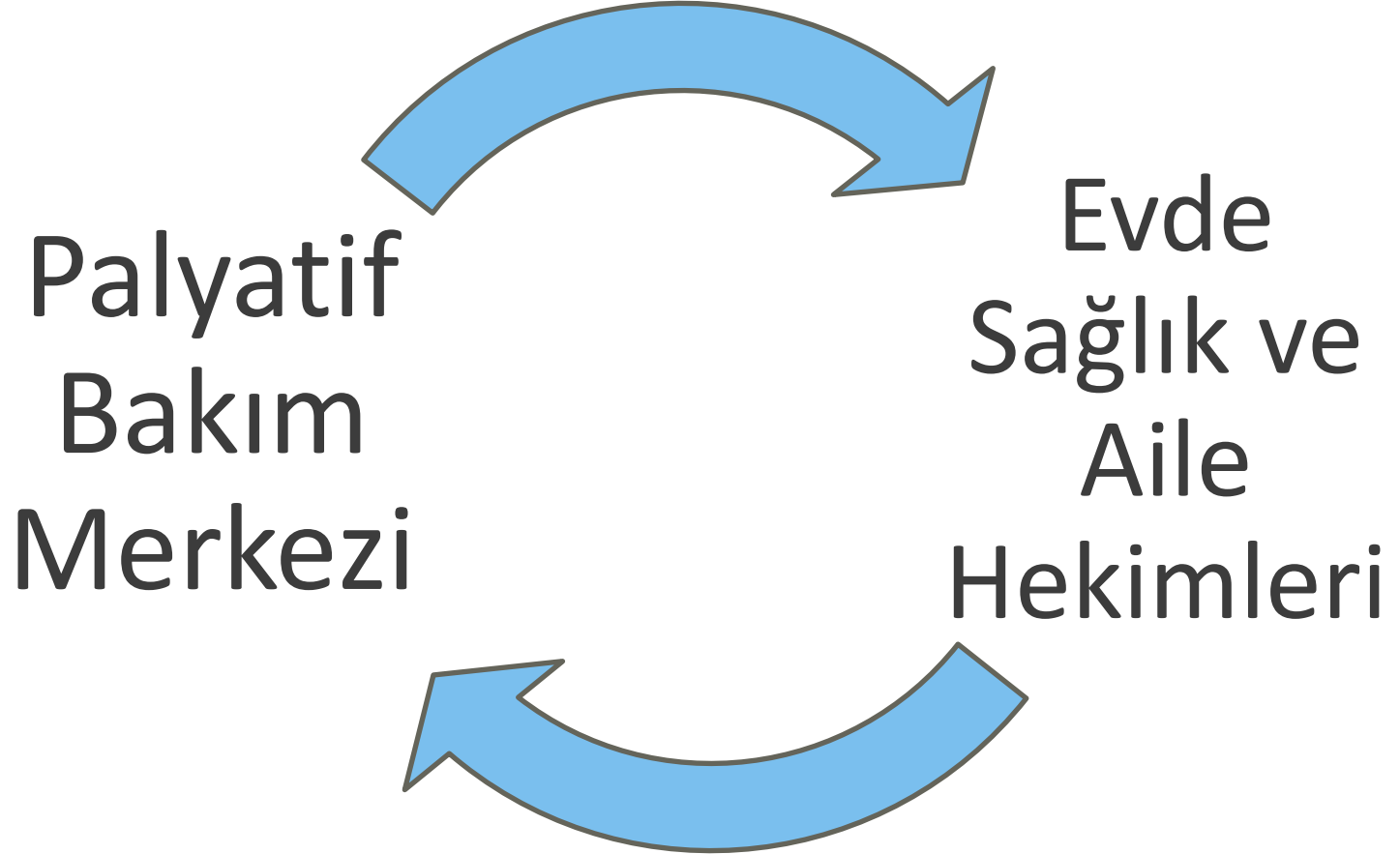
Annals of Oncology 23 (Supplement 3): iii72–iii74, 2012
doi:10.1093/annonc/mds093

Turkish community-based palliative care model: a unique design

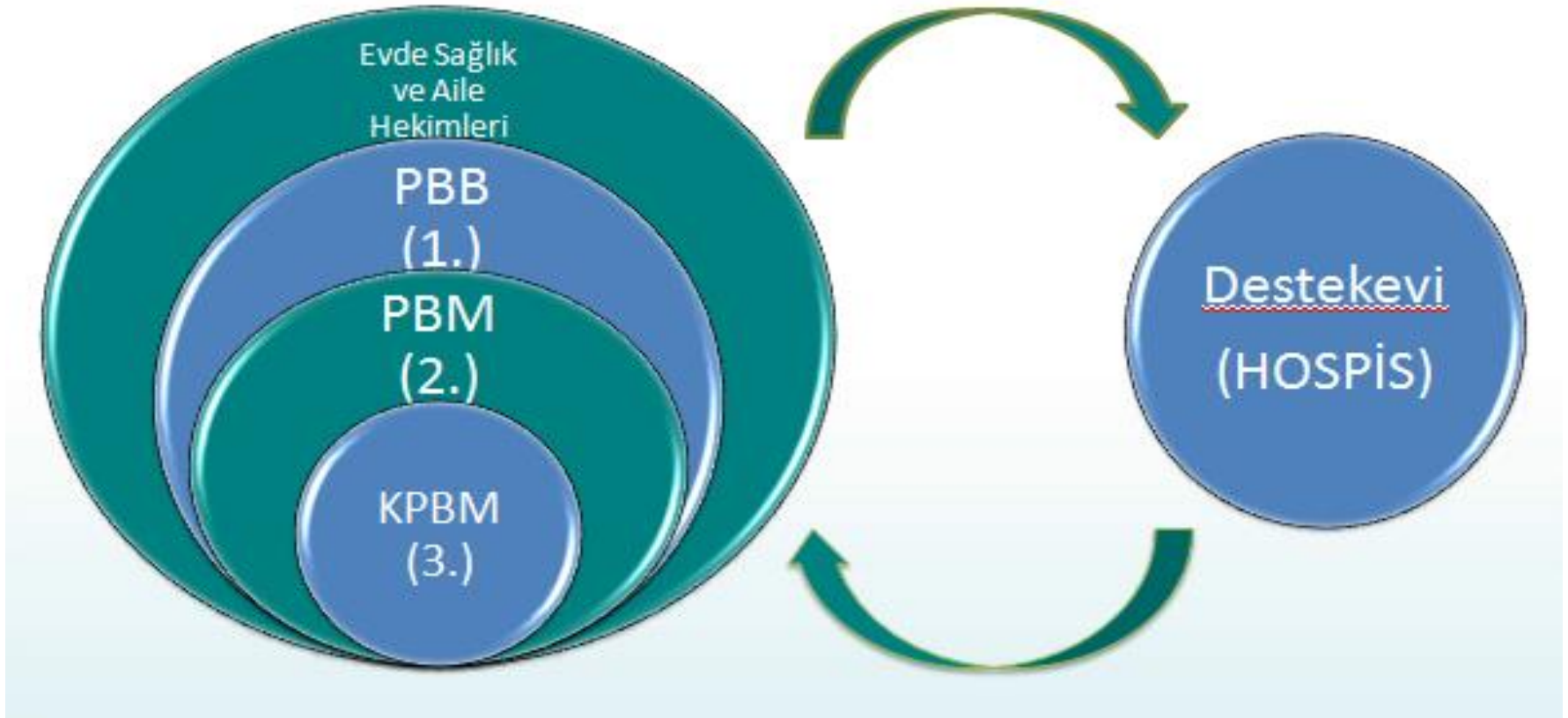
nnidne qezidu

turkish community-based palliative care model: a

Türkiye’de Palyatif Bakım

Türkiye’de Palyatif Bakım

Türkiye’de Palyatif Bakım

Yasal Mevzuatlar

- Palyatif Bakım Hizmetleri Yönergesi
- SUT’ta Palyatif Bakım
- Planlama
- Mevcut Merkezler

Yasal Mevzuatlar

Palyatif Bakım Yönergesi

- Hizmetin amacı ve kapsamı:
 - Yaşamı tehdit eden hastalıklar, hasta ve yakınlarını kapsayan
- Merkezlerin fiziki şartları,asgari donanımları,
- Personelin nasıl görevlendireceği, sorumlulukları,görevleri,
- Palyatif bakım hizmetlerine başvuru, hasta kabul, sevk ve nakil esasları,
- Hizmetin sonlandırılması,
- Eğitim, denetim ve sorumluluk.

Yasal Mevzuatlar

Palyatif Bakım Yönergesi

Sorumlu tabibin denetim ve sorumluluğunda:

- Tabip,
- Hemşire,
- Tıbbi sekreter,
- İdari ve teknik personel
- Temizlik elemanından oluşmaktadır.
- Psikolog*,
- Sosyal çalışmacı*,
- Fizyoterapist/fizyoterapi teknikeri*,
- Diyetisyen*,

*Hasta ve aile grup toplantıları

Personel görevlendirilmesi ve asgari personel standardı, görev yetki ve sorumluluklar
Personel görevlendirilmesi

MADDE 8- (1) Merkezlerde sorumlu tabip ve personel görevlendirmeleri, ilgili mevzuatına uygun olarak yapılır. Merkez hizmetleri, sorumlu tabibin denetim ve sorumluluğunda, tabip, hemşire, tıbbi sekreter, idari ve teknik personel, temizlik elemanı ile diğer unvanlarda personel ile yürütülür.

(2) Psikolog, sosyal çalışmacı, fizyoterapist veya fizyoterapi teknikeri ve diyetisyenin merkezde tam zamanlı olarak çalışma zorunluluğu bulunmamakta olup ihtiyaç halinde hastane içinden veya dışından karşılanır.

Yasal Mevzuatlar

Palyatif Bakım Yönergesi

PALYATİF BAKIM HİZMETLERİ

Hizmetinin sonlandırılması:

- Evde sağlık hizmetleri birimine yönlendirilen hastanın hizmetinin sonlandırılmasında **Evde Sağlık Hizmetleri Yönergesi esas alınır.**
- Hastanın kendisi veya kanuni temsilcilerinin hizmeti sonlandırmayı talep etmesi, hasta veya aile bireylerinin tedaviye uyumsuz davranış sergilemeleri, önerilere uymayarak direnç göstermeleri halinde hizmetin faydası sorumlu uzman tabip tarafından sorgulanır. Hasta ve aile bireyleri ile görüşülerek hizmetin sonlandırılmasına karar verilebilir.

MADDE 12 – (1) Merkezlerde aşağıdaki hizmetler verilir.

ç) Yatarak tedavi gören hastalar stabil hale getirilerek idame tedavisinin **aile hekimi veya evde sağlık** hizmetlerince devamı sağlanır.

Yasal Mevzuatlar

Palyatif Bakım Yönergesi

Yönerge ve Rehber (SHGM)

MERKEZDE BULUNMASI GEREKEN ALANLAR

- Girişim ve muayene odası,
- Meşguliyet odası,
- Çok amaçlı salon/alan,
- Medikal gaz ve vakum içeren hasta başı paneli,
- Ekip odası
- Lavabo, tuvalet, duş,
- Temel monitörizasyon .

Yasal Mevzuatlar

SUT'ta Palyatif Bakım

MADDE 6- Aynı Tebliğin 2.4.4 numaralı maddesine aşağıdaki alt madde eklenmiştir.

“2.4.4.K – Palyatif Bakım Tedavisi

- (1) Palyatif bakım tedavisi, Sağlık Bakanlığınca palyatif bakım verme konusunda **tescil** edilmiş olan Sağlık Bakanlığına bağlı yataklı sağlık tesislerince faturalandırılır.
- (2) Palyatif bakım tedavisi yalnızca **palyatif bakım yatağında yatan hastalara** verilen hizmettir.
- (3) Palyatif bakım tedavisi vermeye yetkili sağlık hizmeti sunucusunun tescil edilmiş palyatif bakım yatakları dışındaki herhangi bir yataktan bu hizmetleri göndermesi durumunda bu hizmet bedelleri Kurumca karşılanmaz.
- (4) Palyatif bakım tedavisi aşağıdaki hizmetleri kapsamaktadır. Beslenmesi fiziksel ve psikolojik/nörolojik nedenlerle bozulup enteral, parenteral beslenme desteğine ihtiyaç duyanlar, Enfeksiyon, kas ve nörolojik hastalıklar nedeniyle solunumu bozulmuş olup, invaziv ve noninvaziv mekanik ventilasyon desteğine ihtiyacı olan hastalar, Enfekte yatak yarısı açılan, ostomi bölgelerinde enfeksiyon, kaçak sorunları olan(trakeotomi, gastrostomi, ileostomi, kolostomi vs), kateteri olup tıkanan, kırılan, giriş yeri enfeksiyonu olan yada katetere bağlı fonksiyon bulguları bulunan (diyaliz kateteri, santral venöz kateteri, şant kateterleri, ağrı portu ve kateteri, perkütan plevral kateter, perkütan mesane kateteri) hastalarının tedavisi ve tıbbi sorunlarının giderilmesi,
- (5) Palyatif bakım tedavisi EK-2/C Listesindeki P560000 SUT kodundan günde en fazla 1(bir) kez faturalandırılır.
- (6) Palyatif bakım tedavisi altında tedavi gören hastaya EK-2/C Listesindeki işlemlerden herhangi birinin yapılması durumunda, EK-2/C Listesindeki işlem bedeli faturalandırılır ve 2.2.2.B-1(3) maddesinde belirtilen sürelerde palyatif bakım tedavisi adı altında herhangi bir bedel ödenmez.
- (7) Palyatif bakım tedavisinin faturalandırılmasında diğer SUT kuralları geçerlidir.”

- Yalnızca tescilli palyatif bakım yatağında yatan hastalara verilen hizmettir.
- Bunun dışındaki herhangi bir yataktan verilen hizmet bedelleri SGK'ca karşılanmaz.
- Palyatif bakım tedavisi günde en fazla 1(bir) kez faturalandırılır.
- **24.12.2014**

2.4.4.K – Palyatif Bakım Tedavisi

(1) Palyatif bakım tedavisi, Sağlık Bakanlığınca palyatif bakım verme konusunda tescil edilmiş olan Sağlık Bakanlığına bağlı yataklı sağlık tesislerince faturalandırılır

2.4.4.K – Palyatif Bakım Tedavisi

(1) Palyatif bakım tedavisi, Sağlık Bakanlığınca palyatif bakım verme konusunda tescil edilmiş olan Sağlık Bakanlığına bağlı yataklı sağlık tesislerince ve EK-2/A-1 Listesinde yer alan U1 kodlu sağlık hizmet sunucularınca faturalandırılır

- **18.06.2016**
- **MAYIS 2017**

Palyatif Bakım Felsefesi ve Dünya Eşliğinde Palya-Türk

Türkiye’de Palyatif Bakım

• Mevcut Merkezler

Kapsamı:

- Sosyal ve psikolojik danışmanlık
- Muayene
- Tetkik
- Tahlil
- Tedavi
- Tıbbi bakım
- Takip
- Rehabilitasyon

Evde Sağlık Hizmetleri

Palyatif bakım hizmetlerinin önemli bir parçası

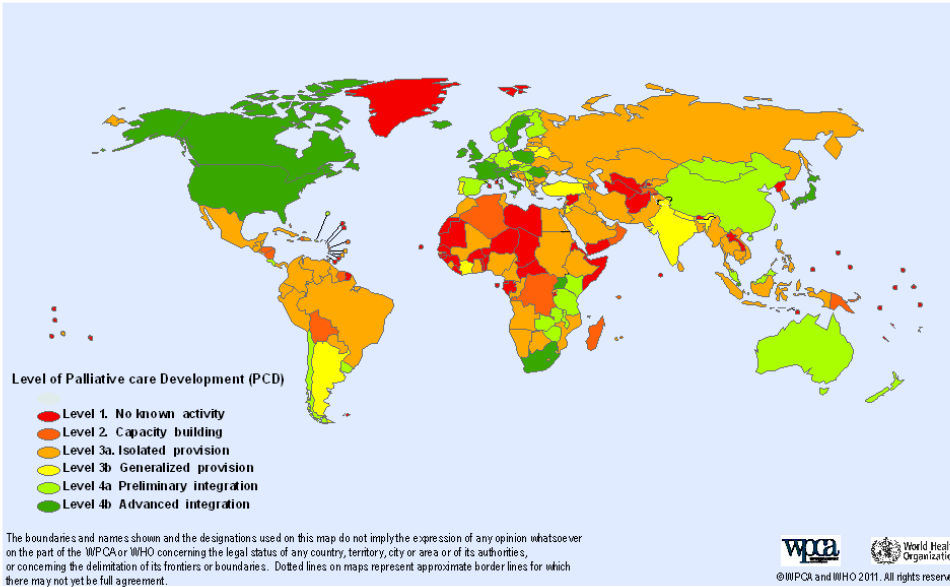
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017(Mart)
Ulaşılan Toplam Hasta	16.651	124.085	244.961	380.814	510.352	722.723	907.634	XXXX
Aktif Kayıtlı Hasta	16.651	80.388	139.214	186.666	218.353	279.677	307.742	316.468
Birim Sayısı	407	642	715	817	915	947	984	1424
Araç Sayısı	78	793	956	1.128	1.111	1.324	1548	1.611
Personel Sayısı	478	3.512	4.413	4.248	4.605	5.385	6119	6231

Türkiye’de Palyatif Bakım Mevcut Merkezler

YIL	PALYATİF BAKIM MERKEZİ SAYISI	TOPLAM YATAK SAYISI
2014	15	179
2016	237	2745
2017	287	3650

Türkiye’de Palyatif Bakım

Worldwide WPCA Palliative Care Development
All levels (n = 234)

DSÖ Palyatif Bakım Ülke Sınıflaması

2006	II Capacity Building
2011	IIIb Generalised palliative care provision

Türkiye’de Palyatif Bakım-Opiooidler

Türkiye’de Morfin Kullanımı

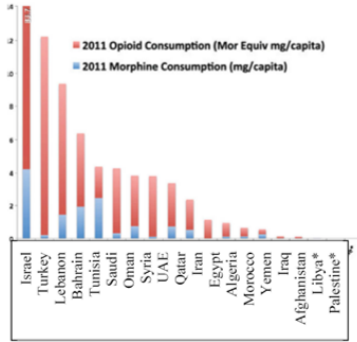

Figure 1: Rank order of opioid consumption 1 (morphine Equivalence, mg/capita) for surveyed Middle East countries Opioids included: fentanyl, hydromorphone, morphine, oxy-Codone, pethidine²

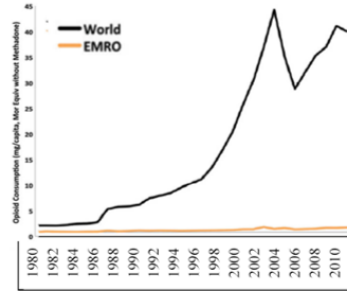
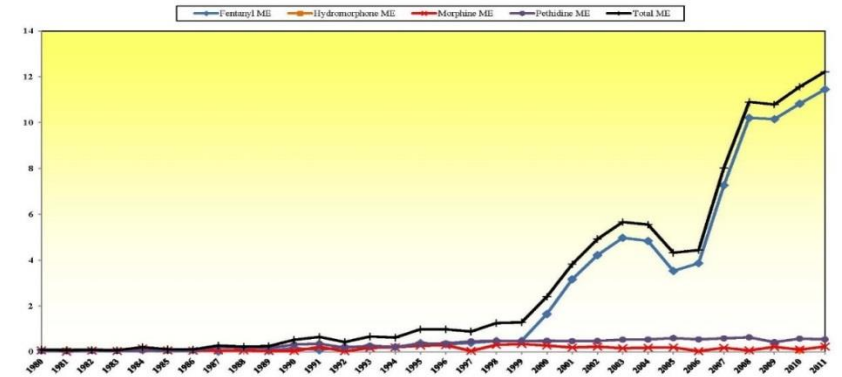

Figure 2: Comparison of opioid consumption (mg/capita) of morphine equivalence without methadone) for the world versus the Middle East Regional Organization (EMRO) countries from 1980 to 2010².

Turkey

Opioid Consumption in Morphine Equivalence (ME), Mg/person

Sources:
Consumption – International Narcotics Control Board
Population – World Health Organization
ME Conversion factors – WHO CC Centre for Drug Statistics Methodology

Pain & Policy Studies Group
University of Wisconsin
Carbone Cancer Center
WHO Collaborating Center

Türkiye’de Palyatif Bakım-Opiooidler

Türkiye’de Yerli Üretim

- Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi ile İLKO ilaç işbirliğinde yerli morfin üretimi
- 16 Aralık 2014 tarihinde

İlaç	Özellik
Morfin MIR 15 mg	Oral, Hızlı Salınım
Morfin MIR 30 mg	Oral, Hızlı Salınım
Morfin MCR 15 mg	Oral, Yavaş Salınım
Morfin MCR 30 mg	Oral, Yavaş Salınım
Morfin MCR 60 mg	Oral, Yavaş Salınım
Morfin MCR 100 mg	Oral, Yavaş Salınım

Türkiye’de Palyatif Bakım Eğitimler

Community Palliative Care in Turkey: A collaborative promoter to a new concept in the Middle East

Ezgi Hacıkamiloglu¹, Ezgi Simsek Utku¹, Zafer Cukurova², Bekir Keskinkilic², Murat Gultekin¹,
Michael Silberman^{3*}

**35 Uluslararası Eğitim
450 Personel Eğitimi**

Palyatif Bakım Felsefesi ve Dünya Eşliğinde Palya-Türk

Doç. Dr. Murat Gültekin
Hacettepe Üniversitesi
Kadın Hastalıkları Ve Doğum Anabilim Dalı
mrtgultekin@yahoo.com
0 532 256 09 51

EĞİTİM

- **Hizmet içi eğitim: Hastane yönetimi/GS/TKHK**
 - Palyatif Bakım Hizmet İçi Eğitim
 - Her Merkezden 1 Hekim 1 Hemşire 1 psikolog katılımı ile
 - 21.12.2015 tarihinde toplam 355 kişi
 - 30.05.2016 tarihinde ise toplamda 127 kişiye eğitim verilmiştir.
- **Sertifikalı eğitim: Sağlık Bakanlığı**
 - Palyatif Bakım Merkezlerinde çalışan veya çalıştırması planlanan hemşireler, hemşirelik yetkisi almış ebeler ve sağlık memurları ile hemşirelikte mezuniyet sonrası eğitim alan hemşireler katılabilir
 - Teorik ders : 35 saat
 - Pratik ders : 80 saat
 - İzmir Katip Çelebi Eğitim Araştırma Hastanesi, Aydın Nazilli Devlet, Ankara Ulus Devlet Hastanesi, Kahramanmaraş Necip Fazıl Şehir Hastanesi, Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İzmir Tepecik EAH palyatif bakım sertifikalı eğitim veren hastanelerdir.
 - Toplam 150 kişi palyatif bakım sertifikalı eğitim almıştır.
 - http://www.tkhk.gov.tr/DB/5/3351_sertifikali-egitim-p

Türkiye’de Palyatif Bakım

Palyatif Bakım Felsefesi ve Dünya Eşliğinde Palya-Türk

Doç. Dr. Murat Gültekin
Hacettepe Üniversitesi
Kadın Hastalıkları Ve Doğum Anabilim Dalı
mrtgultekin@yahoo.com
0 532 256 09 51

Palyesi ve Dünya Eşliğinde Palya...

DÖRTÇELİK ÇOCUK HASTANESİ PALYATİF BAKIM MERKEZİ 7 Yataklı

ANKARA CEZA İNFAZ KURUMLARI KAMPÜS DEVLET HASTANESİ PALYATİF BAKIM MERKEZİ

6 Yataklı

BAHÇELİEVLER DEVLET HASTANESİ PALYATİF BAKIM MERKEZİ

19 YATAKLI

Hasta yakını bekleme alanı

- Müdahale odası

Meşguliyet odası

AVCILAR MURAT KÖLÜK DEVLET HASTANESİ

PALYATİF BAKIM MERKEZİ

10 YATAKLI

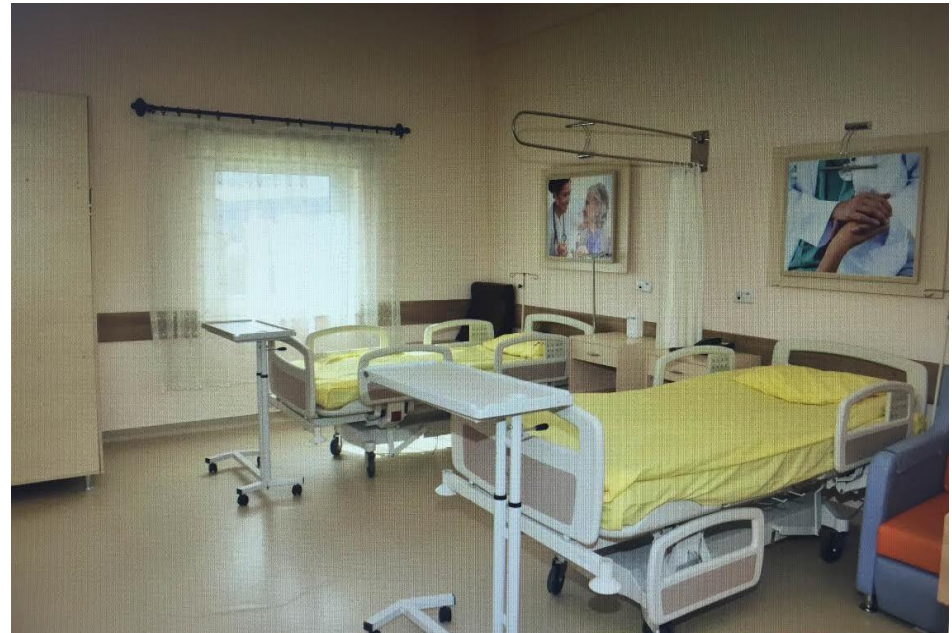

TOKAT DEVLET HASTANESİ

PALYATİF BAKIM MERKEZİ

11 YATAKLI

TEŞEKKÜRLER

Palyatif Bakım Felsefesi ve Dünya Eşliğinde Palya-Türk

Doç. Dr. Murat Gültekin
Hacettepe Üniversitesi
Kadın Hastalıkları Ve Doğum Anabilim Dalı
mrtgultekin@yahoo.com
0 532 256 09 51